

זה קרה ב־17 באוקטובר 1996

היתה דרמשמעות מסוימת לתוספת זו.

המדינה שנתהיה

ה קרב בין המישר החדש ובין רסיסי המחתרת לא הסתיים כיום העצמות.

הוא היה מוטל בעיקר על "המוח/אבאראת", שרות הביטחון של המדינה החדשה. בעזרת המישר והצבא הוא פתח במאבק עקשני, יומי, ברסיסים, שחוסלו בזה אחר זה.

גם הצבא הפלסטיני הקטן שימש כסדר-קרב. על פי חוזה השלום הסכימה המדינה הפלסטינית להגביל את צבאה לעשרת אלפים איש, המצוידים בנשק קל וכינוני. ההסכם אסר החזקת תותחים כבדים וטילים וקיומו של חיל-אוויר במשך 15 שנה.

(בעניין זה היו חילוקי דעות בקבינט הישראלי במהלך המשא ומתן הממושך. הכריעה דעתו של ראש-הממשלה, דן מרדור, שאמר: "מדינה בלי צבא לא תרגיש את עצמה ריבונית. הצבא הוא גם סמל של עצמאות וכבוד לאומי. אין לנו עניין בחוזה שלום אשר המוני העם הפלסטיני לא יקבלו אותו כסדר סופי.")

כאשר התגלתה התארגנות של אנשי אברנידאל בקרב הקצונה הנמוכה, פעל השב"כ הפלסטיני במרץ ובנחישות. על-פי מירע בשמשך הזמן, נעצרו חבריהם של עשרות תאים קטנים של אירגוני-הרסיסים הקטנים, וחוחרמו סליקים של נשק ונתפסו בתידפוס מחתרתיים. זוהי האלטולה של נו. אמר השגריר הפלסטיני בירושלים המערבית, ספק בהל-צה, לשר יוסי ביילין, במסיבת קוקטייל של השגרירות הירדנית.

שר-ההסברה הפלסטיני, מחמוד דרוויש, הכיחיש בתוקף שמועות שהופצו בלוב, כאילו פעלו מוסדות הביטחון הפלסטיניים והישראליים במי שותף כדי לחשוף את תאי המחתרת.

"זהו שקר גס", הצהיר. "השב"כ הישראלי לא הגיש לנו שום רשימות, וכל השמועות הללו מצווצות מן האצבע." איש-שב"כ ישראלי אמר: "אנחנו לא היינו מסוגלים לזה. רק הפלסטינים עצמם יכלו לעשות את המלאכה."

כזה לא חוסלו תאי-המחתרת סופית. לפחות שלושה ניסיונות התנקשות בחיי ערפאת סוכלו בעוד מועד, ומפקד המישרה ברמאללה נפל קורבן להתנקשות אחרת. אולם פעולות אלה דעכו בהדרגה.

ה סיבה העיקרית להתייצבות השילטון לא היתה בתחום הביטחון, אלא בתחום הכלכלה. במשך שנות הכיבוש והאינתיפאדה, טענו "מומחים" ישראליים כי המדינה הפלסטינית, אם תקום חלילה, תהיה "לבנון שנייה". כפי שאמר אחד האלופים: "ישרור שם תהווה וכווה. האירגונים ישחטו אחד את השני, ובסוף נצטרך להתערב ולעשות סדר."

גורלה של נבואה זו היה בגורל כל הנבואות של ה"מומחים" הישראליים בעניין הפלסטינים. היתה זאת מישראל-לב, שלא נמדה במיובחן המציאות. הדינמיות של הקמת המדינה גברה על כל תהליך אחר. בחורשים הראשונים אחרי הקמתה חזרו לארמה הפלסטינית אלפי פעילים של אירגוני אשף, ותבעו את חלקם אחרי שנות המאבק.

היה צורך לאייש אלפי משרות בדרג המדיני, במנגנון הציבורי, בזרועות הביטחון ובשרות-החוק. "טרוריסטים" מאתמול הפכו שגרירים ומפקדי-די-מישרה, שרים ומנכ"לים.

זה לא היה קל. אומרים כי סבלנותו האגדתית של ערפאת עזרה למנוע סיכסוכים רבים. אולם הורישה הכללית לאחרות לאומית גברה גם על כעיות של יריבויות גיאוגרפיות ומיש-פחתיות.

חשובה עוד יותר היתה הפריחה הכלכלית, שבי שנים הראשונות נתנה למדינה החדשה דחיסה עצומה. פלסטיני הפכה בן-לילה ארץ מעבר בין העולם הערבי ליישראל. חברות משותפות פלסטיניות-ישראליות פתחו מישרים כרמשק וכנגדאר, קיבלו על עצמם פרויקטים בסעודיה ובסודאן ורחוקה. כולמו של עשייה כלכלית אחז בכל. הדבר עזר לא מעט טינה בקרב אנשי-עסקים ערבים אחרים, שהתלוננו כי "הפלסטינים והישראליים" (המשך בעמוד 14)

מאמ"ס, הג'האר האיסלאמי ודומיהם היו רגישים מאוד להלכייירות. עד ערב החתימה הם עמדו בראש המתנגדים לפשרה ותבעו להילחם עד למחיקת היישות הציונית הפושעת מאדמת כל פלסטיני. בן-לילה שינו את עמדתם. מלבד רסיסים קטנים, הודיעו כי בשם "האחדות הלאומית" הם מקבלים את הכרעת המוסדות הלאומיים ופעלו להגשמתה, תוך השתתפות מלאה בגיבוש החברה הפלסטינית במדינה החופשית, בשם אללה הרחמן ורבי-החסד.

ל הנוכחים חשו כי הם עדים למאורע היסטורי. זה קרה כעבור חודש. המונים הצטופפו מסביב למסלול הנחיתה. מאות רבות של מצלמות טלוויזיה יצרו חומה של מכשירים ומפעילים. במיחור של 30 רקות (אלא מה?) נאנח איש-טלוויזיה אמריקאי ציני הופיע באופק המטוס, שהתקרב במהירות לנ-

מל-התעופה הקטן בעטרות. הוא נחת ועצר. המדרגות הנעות הובאו אליו במהירות. הדלת נפתחה, והיה נרמה כאילו העולם כולו עוצר את נשימתו. ברלת המטוס הופיע איש נמוך-קומה, שחזותו היתה ידועה לכל. הכאפיה הלבנה-שחורה, חוקן המנומר. עבר אל-ראף אל-קודווה, שנועד בשם יאסר ערפאת, האיש שפתח כמעט 40 שנה לפני-כן במאבק הפלסטיני לעצמאות, חזר לירושלים - כפי שגנר פעמים כה רבות.

ברממה שהשתררה ירד מכבש המטוס, כרע על ברכיו ונשק את האספלט של המסלול. כאשר קם, והתיזומרה פתחה בצל-לי ההימנון הלאומי - "בילאדי, בילאדי, בילאדי" - פרצה מפי ההמונים צעקה של שמחה, שהידורה בין הגבעות. יומיים לפני כן הכריזה האסיפה המכוננת הפלסטינית על יאסר ערפאת כעל נשיא-המדינה, והעניקה לו את התואר "אב-האומה".

הדבר התקבל פה אחד. גם יריביו של ערפאת הצביעו בעדו. מעמרו של ערפאת היה מעבר לכל יוכוח. גם במהלך המאבקים שהחלו זמן קצר לאחר-כך לא העז איש לערער על-כך. "גורג" וושינגטון שלנו, כך הגדיר את ערפאת אחד מיריביו, והוסיף: "הוא אנדרטה חיה. הוא עומד על פו."

מאמר זה נכתב לפי בקשת הירחון "פוליטיקה", ופורסם בגיליון האחרון שלו, המוקדש כולו לבעיות הכרוכות בהקמת המדינה הפלסטינית. בין השאר מופיעים בגיליון מאמרים של אבא אבן, זאב שיף, עימנואל סיוון, אהוד יערי, אנטון שמאס, אמנון דנקנר, דן מרגלית, אמנון אברמוביץ, אלון הראבן, יהודה ליטני, דני רובינשטיין, דאוד כותאב, עוזי בנוימן, שמעון בלס, יקיר פלסנר ומרטין שרמן, ושורה של תצלומים מצויינים של מיכה ברעם.

ה התלהבות עלתה על גדותיה. היא רמתה להתפרצות של הריגוע - פנטזיה לאומית שאיש לא זכר כרוג-מתה.

"זה מזכיר לי את נובמבר 1947", אמר ישראלי קשיש, שחצה את הקו מירושלים העברית לאל-י קדם הערבית כדי לחיות בהגינה.

ההמונים הציפו את הרחובות המרכזיים והכיכרות במאות הכפרים, העיירות והערים של הגדה המערבית ורצועת עזה. השכאב רק, הגברים הריעו, הנשים השמיעו את היללה המסוררתית. מאלפי כל-יירייה, שהיו חבויים עד לאותו היום, נורו יריות שמתה.

ארצנו האהובה טובלת בצבעים הלאומיים", אמרה הכותרת בעיתון אל-דוסחור ("החוקה"), שהופיע לראשונה באותו יום, ואלמנח, מגנין ועד רפיח היה נרמה כאילו ים של דגולים פלסטינים מציף כל שטח בנוי.

ה קרה ב-17 באוקטובר 1996 (לפי הלוח הנוצרי), היום שבו נחתם כוועידה הבין-לאומית לענייני המיזרח-התיכון ב-7 בנווה המיסמך שהכריז על הקמתה של מדינת-פלסטיני, יחד עם חוזה-השלום בינה ובין מדינת-ישראל. יום זה נחוג מאז כיום-העצמות הפלסטיני.

אותו ישראלי קשיש, שהיה עד להתפרצות השימחה ברח-בת-המיסגרים בירושלים העתיקה, צרק יותר מכפי שידע. מבחינות רבות היה דימויו רב בין מה שאירע, מתחת לפני השטח, ב-29 בנובמבר 1947 ובין מה שקרה ב-17 באוקטובר 1996.

ביישוב העברי שררה ב-1947 דאגה רבה באשר לתגובתם של "הפורשים". שני האירגונים, אצ"ל ולח"י, הודיעו על התנגדותם הנחרצת לתוכנית-החלוקה, שהתקבלה בעצרת האו"ם. הם נשבעו לסכלה, למרות שההנהגה הלאומית קיבלה אותה.

לא היה זה איום סרק. שני האירגונים אמנם מנו ביחד רק כמה אלפי לוחמים, אולם סביבם התגבש בשנות-המאבק חלק ניכר של דעת-הקהל העברית. היו בידיהם כמויות גדולות של נשק. הלוחמים היו רגילים לחרף את נפשם, ולציית למנהיגים הנערצים, וכראשם מנחם בגין.

אולם האיום של הפורשים נעלם תוך כמה רקות.

כאשר יצאו ההמונים לרקוד ברחובות תל-אביב, ירושלים ושאר הערים והרבעים היהודיים, נמחקה השפעתם של הקיר צוניים, היתה זאת תגובה אינסטינקטיבית של המוני היישוב, שהבינו כי הקמת המדינה היהודית חשובה לאין שיעור יותר מאשר שכם ותברון.

עכשיו זה קרה בצד הערבי. כאשר נודע על הקמת המדינה הפלסטינית. אחזה בהמוני הפלסטינים ברחבי הארץ התלהבות כה לוחטת, עד כי קולם של המתנגדים נעלם ונדם.

יום לפני כן היו האירגונים הפורשים - אלה של אברנידאל, אהמד ג'יבריל, אברמוסא ודומיהם - בעלי עמדה וחסיונות. הפלסטינים זכרו כי הגיבוש של ליל-הגילגולונים היה איש של ג'יבריל, וכי מעשים נועזים רבים בוצעו על-ידי אנשי אברנידאל.

כל זה נשכח תוך רקות, הפורשים הפכו בלתי חשובים. כרוזיהם היו תלויים על הקירות, כאילו היו שייכים לעבר הרחוק. הכל תפסו שגולדה מציאות אחרת, שהתחיל עידן חדש בתולדות העם. הטיבו להבין זאת דווקא הקנאים המוסלמיים. תנועות